

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIS TEISMAS

SPRENDIMAS

DĖL ATSIŠAKYMO NAGRINĖTI PRAŠYMĄ NR. 1A-207/2020

2021 m. kovo 17 d. Nr. KT44-A-S42/2021

Vilnius

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, susidedantis iš Konstitucinio Teismo teisėjų Elvyros Baltutytės, Gintaro Godos, Vytauto Greičiaus, Danutės Jočienės, Giedrės Lastauskienės, Algio Norkūno, Daivos Petrylaitės, Dainiaus Žalimo,

sekretoriaujant Vaivai Matuizaitei,

Konstitucinio Teismo tvarkomajame posėdyje apsvaustė pareiškėjo [duomenys neskelbiami] ([duomenys neskelbiami]) prašymą Nr. 1A-207/2020.

Konstitucinis Teismas

nustatė:

1. Pareiškėjas prašo ištirti, ar Lietuvos Respublikos Konstitucijos 30 straipsniui, konstituciniams teisinės valstybės, teisėtų lūkesčių, teisinio tikrumo ir teisinio saugumo bei proporcingumo principams neprieštarauja Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 371 straipsnio 1 dalies 2 punktas tiek, kiek jame, pasak pareiškėjo, nenustatyta teismo teisė, išnagrinėjus bylą pagal atnaujintą procesą, pakeisti tik ankstesnio teismo sprendimo (nutarties) motyvus, nekeičiant tokio sprendimo (nutarties) rezoliucinės dalies.

2. Iš pareiškėjo prašymo ir jo priedų matyti, kad Lietuvos apeliacinio teismo 2019 m. lapkričio 21 d. nutartimi civilinėje byloje atnaujintas procesas dėl [duomenys neskelbiami] (toliau – Bendrovė) bankroto pripažinimo tyčiniu, kiek tai susiję su *inter alia* pareiškėjo (akcininko) veiksmu (neveikimu), privedant Bendrovę prie bankroto tyčia, teisėtumo ir priežastinio ryšio su tyčiniu bankrotu įvertinimu. Išnagrinėjęs civilinę bylą pagal atnaujintą procesą, Vilniaus apygardos teismas 2020 m. vasario 21 d. nutartimi atmetė pareiškėjo prašymą pakeisti Vilniaus apygardos teismo 2015 m. lapkričio 3 d. nutarties, kuria Bendrovės bankrotas pripažintas tyčiniu, motyvuojamąją dalį ir konstatuoti, kad pareiškėjas neatliko jokių veiksmų, privedusių Bendrovę prie bankroto, ir nėra atsakingas už tyčinį bankrotą. Lietuvos apeliacinis teismas 2020 m. balandžio 7 d. nutartimi atmetė pareiškėjo atskirąjį skundą dėl Vilniaus apygardos teismo 2020 m. vasario 21 d. nutarties ir šią

nutartį paliko nepakeistą. Lietuvos apeliacinis teismas, be kita ko, pažymėjo, kad esminis argumentas, kuriuo pareiškėjas grindžia savo prašymą šioje byloje atnaujinus procesą, yra naujai paašikėjusi aplinkybė, susijusi su Bendrovės nemokumo momento nustatymu, – Bendrovės tyčinio bankroto pagrindu pradėtame ikiteisminiame tyrime gauta specialisto išvada, kurioje nurodytas konkretus Bendrovės nemokumo atsiradimo momentas. Lietuvos apeliacinis teismas pažymėjo ir tai, kad pirmosios instancijos teismas tinkamai įvertino pareiškėjo pateiktą naują įrodymą ir jo įtaką byloje nustatytų aplinkybių kontekste.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas galutine ir neskundžiama 2020 m. liepos 16 d. nutartimi atsisakė priimti pareiškėjo kasacinį skundą dėl Lietuvos apeliacinio teismo 2020 m. balandžio 7 d. nutarties peržiūrėjimo, kadangi jame nebuvo keliami tokių teisės klausimų, kurie atitiktų civilinės bylos peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindus. Pareiškėjas dar vieną kasacinį skundą padavė praleidęs CPK 345 straipsnio (2011 m. birželio 21 d. redakcija) 1 dalyje nustatytą trijų mėnesių kasacinio skundo padavimo terminą. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2020 m. rugsėjo 24 d. nutartimi netenkino pareiškėjo prašymo atnaujinti kasacinio skundo padavimo terminą ir atsisakė priimti pareiškėjo kasacinį skundą.

3. Pareiškėjo prašymas Konstituciniam Teismui išsiųstas 2020 m. lapkričio 16 d., Konstituciniame Teisme gautas 2020 m. lapkričio 18 d.

Konstitucinis Teismas

konstatuoja:

4. Pagal Konstitucijos 106 straipsnio 4 dalį (2019 m. kovo 21 d. redakcija) kiekvienas asmuo turi teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl Konstitucijos 105 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų aktų, jeigu jų pagrindu priimtas sprendimas pažeidė šio asmens konstitucines teises ar laisves ir šis asmuo išnaudojo visas teisinės gynybos priemones; šios teisės įgyvendinimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymas.

Konstitucinio Teismo įstatymo 65 straipsnio (2019 m. liepos 16 d. redakcija) 2 dalyje nustatyta, kad asmuo turi teisę paduoti Konstituciniam Teismui prašymą ištirti įstatymų ar kitų Seimo priimtų aktų, Respublikos Prezidento aktų, Vyriausybės aktų atitiktį Konstitucijai arba įstatymams, jeigu: 1) tų aktų pagrindu priimtas sprendimas pažeidė šio asmens konstitucines teises ar laisves ir 2) šis asmuo pasinaudojo visomis įstatymuose nustatytomis savo konstitucinių teisių ar laisvių gynybos priemonėmis, įskaitant teisę kreiptis į teismą, ir, išnaudojus visas įstatymuose numatytas teismo sprendimo apskundimo galimybes, yra priimtas galutinis ir neskundžiamas teismo sprendimas, ir 3) nuo šios dalies 2 punkte nurodyto teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos nepraėjo daugiau kaip keturi mėnesiai.

5. Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad pagal Konstituciją ir Konstitucinio Teismo įstatymą, be kitų sąlygų, Konstitucijos 106 straipsnio 4 dalyje (2019 m. kovo 21 d.

redakcija) nurodyto asmens teisė kreiptis į Konstitucinę Teismą turi būti įgyvendinta per Konstitucinio Teismo įstatyme nustatytą terminą, kuris yra susietas su galutinio ir neskundžiamo teismo sprendimo įsiteisėjimo diena (*inter alia* 2020 m. sausio 16 d. sprendimas Nr. KT6-A-S6/2020, 2020 m. balandžio 8 d. sprendimas Nr. KT66-A-S61/2020, 2020 m. rugsėjo 9 d. sprendimas Nr. KT164-A-S151/2020).

6. Kaip minėta, dėl pareiškėjo kasacinio skundo, paduoto per CPK 345 straipsnio (2011 m. birželio 21 d. redakcija) 1 dalyje nustatytą trijų mėnesių kasacinio skundo padavimo terminą, yra priimta Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. liepos 16 d. nutartis. Pareiškėjas dar vieną kasacinį skundą padavė praleidęs šį trijų mėnesių terminą; Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2020 m. rugsėjo 24 d. nutartimi atsisakė atnaujinti kasacinio skundo padavimo terminą ir priimti pareiškėjo kasacinį skundą.

Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. liepos 16 d. nutartis laikytina Konstitucinio Teismo įstatymo 65 straipsnio (2019 m. liepos 16 d. redakcija) 2 dalies 2 punkte nurodytu galutiniu ir neskundžiamu sprendimu, nuo kurio įsiteisėjimo dienos skaičiuojamas šio įstatymo 65 straipsnio (2019 m. liepos 16 d. redakcija) 2 dalies 3 punkte nustatytas keturių mėnesių prašymo pateikimo Konstituciniam Teismui terminas.

7. Pažymėtina, kad pareiškėjas prašymą Konstituciniam Teismui išsiuntė 2020 m. lapkričio 16 d., o galutinė ir neskundžiama Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis, kaip minėta, įsiteisėjo 2020 m. liepos 16 d. Taigi konstatuotina, kad pareiškėjas nepraleido Konstitucinio Teismo įstatymo 65 straipsnio (2019 m. liepos 16 d. redakcija) 2 dalies 3 punkte nustatyto keturių mėnesių prašymo pateikimo Konstituciniam Teismui termino.

8. Kaip minėta, pareiškėjas prašo ištirti, ar Konstitucijai neprieštarauja CPK 371 straipsnio „Teismo teisės“ 1 dalies 2 punktas, kuriame įtvirtinta, kad, išnagrinėjęs bylą pagal atnaujintą procesą, teismas turi teisę teismo sprendimą ar nutartį pakeisti.

Pasak pareiškėjo, ginčijama nuostata nenumato galimybės (draudžia) iš naujo bylą ar jos dalį išnagrinėjusiam bendrosios kompetencijos teismui pakeisti ankstesnio teismo sprendimo (nutarties) motyvus, nekeičiant teismo sprendimo (nutarties) rezoliucinės dalies; pareiškėjo teigimu, tokiu teisiniu reguliavimu akivaizdžiai užkertamas kelias teismui vykdyti teisingumą, taip pat neleidžiama pareiškėjui įgyvendinti savo konstitucinių teisių gynybos.

8.1. Pažymėtina, kad pareiškėjas kreipėsi į Vilniaus apygardos teismą dėl proceso atnaujinimo, nes, pasak jo, paaiškėjo naujų esminių bylos aplinkybių, kurios nebuvo ir negalėjo būti žinomos pareiškėjui bylos nagrinėjimo metu, t. y. pareiškėjas susipažino su ikiteisminiame tyrime pateikta specialisto išvada, iš kurios paaiškėjo nauja esminė aplinkybė – tikrasis Bendrovės nemokumo momentas. Pareiškėjo teigimu, ši naujai paaiškėjusi aplinkybė paneigia pareiškėjo prisidėjimo prie Bendrovės bankroto faktą ir patvirtina tai, kad jis nesiekė privesti Bendrovės prie bankroto.

8.2. Pažymėtina ir tai, kad Vilniaus apygardos teismas 2020 m. vasario 21 d. nutartyje, remdamasis Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktika, nurodė, kad tyčiniu bankrotu laikomi ne tik atvejai, kai įmonė tyčia privedama prie bankroto, bet ir atvejai, kai faktiškai nemokioje įmonėje tyčiniais veiksmais dar labiau esmingai pabloginama įmonės turtinė padėtis; taip pat konstatavo, kad pareiškėjo pateiktoje specialisto išvadoje nurodytas Bendrovės nemokumo atsiradimo momentas neturi įtakos Vilniaus apygardos teismo 2015 m. lapkričio 3 d. nutartyje padarytoms išvadoms dėl pareiškėjo veikos, kartu su kitais akcininkais privedant Bendrovę prie tyčinio bankroto, neteisėtumo, nes pareiškėjas, kaip 45 proc. akcijų savininkas, galėjo priimti sau asmeniškai, o ne įmonei naudingus sprendimus, taip blogindamas jos turtinę padėtį. Vilniaus apygardos teismas atkreipė dėmesį ir į tai, kad Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2016 m. lapkričio 14 d. nutartyje taip pat konstatavo, kad *inter alia* pareiškėjo veiksmai perkeliant ir skaidant Bendrovės veiklą yra pakankamas pagrindas konstatuoti, jog *inter alia* pareiškėjas savo veiksmais sukėlė tyčinį Bendrovės bankrotą.

Lietuvos apeliacinis teismas, išnagrinėjęs pareiškėjo atskirąjį skundą dėl Vilniaus apygardos teismo 2020 m. vasario 21 d. nutarties, 2020 m. balandžio 7 d. nutartyje pažymėjo, kad, priešingai, nei teigia pareiškėjas, jo nurodyta naujai paaiškėjusi aplinkybė, kad Bendrovė tapo nemokia dar iki jo kreipimosi į teismą su pareiškimu dėl bankroto bylos iškėlimo momento, niekaip nepaneigia ir nesudaro pagrindo kitaip vertinti šioje byloje nustatytus *inter alia* pareiškėjo veiksmus, kuriais tyčia buvo siekiama padidinti Bendrovės nemokumą, taip nulemiant jos bankrotą.

8.3. Taigi pareiškėjo prašymą pakeisti anksčiau priimtos teismo nutarties, kuria Bendrovės bankrotas pripažintas tyčiniu, motyvuojamąją dalį ir konstatuoti, kad pareiškėjas neatliko jokių veiksmų, privedusių Bendrovę prie bankroto, ir nėra atsakingas už tyčinį bankrotą, nagrinėję Vilniaus apygardos teismas ir Lietuvos apeliacinis teismas vertino pareiškėjo pateiktą naują įrodymą ir jo įtaką byloje nustatytų aplinkybių kontekste ir padarė išvadą, kad pareiškėjo nurodyta naujai paaiškėjusi aplinkybė nepaneigia pareiškėjo veikos neteisėtumo, kartu su kitais akcininkais privedant įmonę prie tyčinio bankroto.

Vadinasi, priešingai, nei teigia pareiškėjas, ankstesnės teismo nutarties motyvai nebuvo pakeisti ne dėl to, kad, pasak pareiškėjo, ginčijamu teisiniu reguliavimu toks pakeitimas draudžiamas, o dėl to, kad pareiškėjo nurodyta naujai paaiškėjusi aplinkybė pati savaime nebuvo tokia, dėl kurios būtų pagrindas iš naujo bylą nagrinėjančiam teismui keisti ankstesnės teismo nutarties motyvus.

8.4. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad nors pareiškėjas prašo ištirti CPK 371 straipsnio 1 dalies 2 punkto atitiktį Konstitucijai tiek, kiek jame, pasak pareiškėjo, nenustatyta teismo teisė, išnagrinėjus bylą pagal atnaujintą procesą, pakeisti tik ankstesnio teismo sprendimo (nutarties) motyvus, nekeičiant teismo sprendimo (nutarties) rezoliucinės dalies, iš tiesų jis siekia iš naujo įvertinti teismų jau nustatytas bylos faktines aplinkybes, t. y. iš esmės siekia, kad jo veika būtų

perkvalifikuota. Vadinasi, pareiškėjas savo prašyme kelia CPK 371 straipsnio 1 dalies 2 punkto taikymo teismų praktikoje ir teismų sprendimais nustatytų faktinių aplinkybių vertinimo klausimą.

8.5. Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad pagal Konstituciją Konstitucinis Teismas nesprenžia, ar teismų sprendimai neprieštaruja Konstitucijai ir (ar) įstatymams, jis neturi įgaliojimų peržiūrėti teismų išnagrinėtų bylų ir panaikinti (pakeisti) teismų sprendimų (*inter alia* 2019 m. spalio 16 d. sprendimas Nr. KT31-A-S20/2019, 2020 m. rugpjūčio 27 d. sprendimas Nr. KT147-A-S136/2020, 2020 m. rugsėjo 30 d. sprendimas Nr. KT174-A-S160/2020); pagal Konstituciją Konstitucinis Teismas taip pat nesprenžia teisės aktų taikymo klausimų; teisės taikymo klausimus sprenžia teismas, nagrinėjantis konkrečią bylą (*inter alia* 2016 m. gegužės 9 d. sprendimas, 2019 m. gruodžio 11 d. sprendimas Nr. KT64-A-S50/2019, 2020 m. rugsėjo 30 d. sprendimas Nr. KT174-A-S160/2020). Prašymai išspręsti tokius klausimus yra nežinybingi Konstituciniam Teismui.

8.6. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad pareiškėjo prašymas ištirti CPK 371 straipsnio 1 dalies 2 punkto tiek, kiek nurodyta, atitiktį Konstitucijai yra nežinybingas Konstituciniam Teismui.

8.7. Pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 69 straipsnio 1 dalies 2 punktą Konstitucinis Teismas savo sprendimu atsisako nagrinėti prašymą ištirti teisės akto atitiktį Konstitucijai, jeigu prašymo nagrinėjimas yra nežinybingas Konstituciniam Teismui.

8.8. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad yra pagrindas atsisakyti priimti nagrinėti pareiškėjo prašymą.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 22 straipsnio 3, 4 dalimis, 25 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 28 straipsniu, 69 straipsnio 1 dalies 2 punktu, 2 dalimi, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas

nusprendžia:

Atsisakyti nagrinėti pareiškėjo [duomenys neskelbiami] ([duomenys neskelbiami]) prašymą Nr. 1A-207/2020.

Šis Konstitucinio Teismo sprendimas yra galutinis ir neskundžiamas.

Konstitucinio Teismo teisėjai

Elvyra Baltutytė

Gintaras Goda

Vytautas Greičius

Danutė Jočienė

Giedrė Lastauskienė

Algis Norkūnas

Daiva Petrylaitė

Dainius Žalimas